

Мельникова К.В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку та підприємництва
Херсонського державного університету

ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В АСПЕКТІ ЕВОЛЮЦІЇ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРА ДО «ІНДУСТРІЇ 4.0»

Глобальна хвиля інновацій, яка базується на еволюції промислового сектора до «Індустрії 4.0», потребує підтримки інвестицій, що підвищують показники цифровізації, автоматизації та роботизації промислових підприємств. Саме тому, один із найважливіших сучасних викликів, з якими стикаються підприємства в контексті «Індустрії 4.0», це пошук джерел фінансування для підтримки інноваційної діяльності.

Інновації в усіх формах є ключовим фактором, який дозволяє продовжувати забезпечувати процвітання своїх громадян і протистояти майбутнім викликам. Впровадження інновацій потребує системного, наскрізного та багатогранного підходу. На цьому ґрунтується економічний прогрес, суспільний добробут і якість життя, здатність підвищувати продуктивність виробництва і зростання, що, значною мірою залежить від його інноваційності.

Інновації в широкому розумінні мають вирішальне значення для планування розвитку будь-якої країни. В цей час інноваційність відзначається значним зростанням у використанні нових технологій, а також зміни в продуктивності та ефективності.

Інноваційна політика є сполучною ланкою між дослідженнями та технологіями, політикою розвитку та промисловою політикою та включає такі аспекти, як:

- зміцнення зв'язків у системі інновацій;
- формування та розвиток здатності до впровадження інновацій;

- оптимальне використання інновацій як базового фактора економічного зростання;
- підвищення кількості стабільних робочих місць, що здійснюють структурні зміни технічного, технологічного та якісного характеру в межах промисловості.

В останні роки інноваційна політика зазнала еволюції, під час якої цілі були переосмислені та були створені інструменти впливу. Реалізація інноваційної політики, а отже, втручання в дослідження та розвитку та інновацій, традиційно виправдовується провалами ринку.

Однак сьогодні системні збої, які стоять на шляху переходу до нових технологічних структур, дають опору інноваційній політиці. Інноваційна політика є складною та багатогранною, це, в свою чергу, потребує розробки (підготовка) і використання широкого спектра інструментів, які, виходячи з їх функції, можна розділити на сприяння поширенню інновацій та допоміжні механізми. Аналізуючи інноваційну політику ЄС можна виділити певну перевагу — це передусім створення інтегрованої системи для стимулювання інновацій та їх поширення між наукою та бізнесом.

За останні десятиліття з'явилися нові ринки глобального охоплення для охорони здоров'я, ЗМІ, розваг, комунікації та роздрібною торгівлі завдяки проривним інноваціям у ІКТ, біотехнологіях, зелених технологіях, Інтернет і економіка платформ. Це означає нову глобальну хвилю проривних інновацій, які базуватимуться на більш просунуті технології (такі як «deep tech»), серед яких: технологія блокчейн, штучний інтелект, геноміка/мультиоміка, робототехніка та інші технології, які також можуть бути створені окремими інноваторами або громадянами.

Спільним знаменником таких інновацій є те, що вони перетинаються з різними науковими дисциплінами, технологічні рішення та економічні сектори, пропонуючи радикально нові комбінації продуктів, процеси, послуги та бізнес-моделі; вони також мають потенціал для відкриття абсолютно нових ринків навколо.

Метою Четвертої промислової революції є робота на вищий рівень автоматизації, досягнення вищого рівня продуктивності роботи шляхом зв'язку фізичного з віртуальним світом і оцифрування різних виробничих процесів.

Ця нова революція відзначена трьома особливими характеристиками (Parsons 2016, с. 40):

- універсальне оцифрування та забезпечення постійного зв'язку (люди між собою, люди з пристроями та пристрої між собою);
- часте впровадження руйнівні інновації (що дозволяють швидко підвищити ефективність і результативність соціально-економічних систем);
- розробка покоління машин, здатних до автономної поведінки (через штучний інтелект використовується для керування ними).

Важливим джерелом фінансування проекту Індустрії 4.0 є програми ЄС. Підтримка цих проектів є одним із пріоритетів, визначених в політиці розвитку ЄС. Особливо варто відзначити такі ініціативи, як створення Європейського дослідницького простору (ERA) або Європейського інституту інновацій і технологій (EIT), виділення все більших коштів для дослідження та інновації в рамкових програмах, розвиток мобільності дослідників і студентів, створення європейських технологічних платформ, що підтримують розумні спеціалізації та галузевий підхід (кластери підприємств з усього ЄС), підтримуючи розвиток електронного адміністрування та єдиного цифрового ринку, просування відкритої науки та відкритих інновацій, стимулювання створення загальноєвропейського венчурного капіталу, підтримка розвитку галузевої інфраструктури (ІКТ, енергетичні та транспортні мережі), і, нарешті, прийняття правові норми, які захищають інтелектуальну власність і персональні дані, а також просувають європейську стандартизацію.

Посилення інноваційної діяльності в ЄС стає одним зі шляхів відновлення європейської економіки та підвищення конкурентоспроможності Європи в глобальній економіці.

Список використаних джерел

1. McKinsey Digital (2016). Industry 4.0 after the initial hype. Where manufacturers are finding value and how they can best capture it, from https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/business%20functions/mckinsey%20digital/our%20insights/getting%20the%20most%20out%20of%20industry%204%200/mckinsey_industry_40_2016.ashx.
2. Paprocki, W. (2016). Koncepcja Przemysłu 4.0 i jej zastosowanie w warunkach gospodarki cyfrowej [The Industry 4.0 concept and its application in the conditions of digital economy]. In J. Gajewski, W. Paprocki, & J. Pieriegud (eds), Cyfryzacja gospodarki i społeczeństwa – szanse i wyzwania dla sektorów infrastrukturalnych [Digitization of the economy and society - opportunities and challenges for infrastructure sectors] (pp. 39–57). Gdańsk: Publikacja Europejskiego Kongresu Finansowego, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową – Gdańska Akademia Bankowa. <https://depot.ceon.pl/handle/123456789/11162>.
3. Saniuk, S., & Saniuk, A. (2017). Analiza sytuacji polskich przedsiębiorstw w sieciach przemysłowych w dobie Industry 4.0 [Analysis of the Situation of Polish Enterprises in Industrial Networks in Industry 4.0]. *Nauki o Zarządzaniu / Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu*, 2 (31), 12–17. DOI: 10.15611/noz.2017.2.02.
4. Astor (2017). Engineer 4.0® (Not) ready for changes? Astor Whitepaper, from https://www.astor.com.pl/downloads/pliki/ASTOR_Whitepaper_Engineer40_Not_ready_for_changes_2019.pdf.